

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Matos | Sicha 3

(1) סיום פרשתינו

וּנְבַח הַלֵּךְ וַיִּלְכֹּד אֶת־קִנְתָּ וְאֶת־בְּנֵי־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא לָהּ נְבַח בְּשֵׁמוֹ:

Nobah went and conquered Kenath and its surrounding villages, and called it Nobah, after his name.

(2) רש"י

ויקרא לה נבח: לה אינו מפיק ה"א. וראיתי ביסודו של רבי משה הדרשן לפי שלא נתקיים לה שם זה, לפיכך הוא רפה, שמשמע מדרשו כמו לא. ותמהני מה ידרוש בשתי תיבות הדומות לה (רות ב, יד) ויאמר לה בועז, (זכריה ה, יא) לבנות לה בית:

and called it Nobah: Heb. לָהּ. [The ‘hey’ in] לָהּ is not a ‘mappik’ [aspirate ‘hey’ since there is no dot in the] ה [thus indicating that it is silent, contrary to the general rule]. I saw in the commentary of R. Moshe Hadarshan [as follows]: Since this name did not remain permanently, it is [a] silent [letter], so that it [the word לָהּ] can be expounded as לא, ‘not.’ But I wonder how he would expound two words similar to this, namely, “Boaz said to her (לָהּ)” (Ruth 2:14); “to build her (לָהּ) a house” (Zech. 5:11).

(3) רש"י בראשית ל"ה, י"ד

במקום אשר דבר אתו: איני יודע מה מלמדנו:

in the place where He had spoken with him: I do not know what this teaches us.

(4) רמב"ן

ויקרא לה נבח לא מפיק ה"א וראיתי ביסודו של ר' משה הדרשן לפי שלא נתקיים לה שם זה לפיכך הוא רפה שמשמע מדרשו כמו לא ותמה אני מה ידרוש שתי תיבות הדומות לזו ויאמר לה בועז (רות ב יד) לבנות לה בית (זכריה ה יא) לשון רש"י (רש"י על במדבר ל"ב:מ"ב) והרי הרב אוצר בלום לתורה להלכות ולהגדות ואשתמיטתיה זו שאמרו במדרש רות (רבה ה ה) ואנכי לא אהיה כאחת שפחותיך (רות ב יג) אמר לה חס ושלום אין את מן האמהות אלא מן האימהות ודכוותיה ונבח הלך וילכד את קנת ויקרא לה נבח בשמו מלמד שלא עמד

לה אותו השם ודכוותיה ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שנער מלמד שאין לשקר תשועה עד כאן באגדה וכן בגמרא של מסכת סנהדרין (סנהדרין כ"ד) אמרו זו חנופה וגסות הרוח שירדו לבבל אין לבבל נחות ואשתרבובי אשתרבוב לעילם דיקא נמי דכתיב לבנות לה בית שמע מינה והוא מדרש מן חסרון המפיק הזה שלא עמד לה הבית בארץ שנער:

VAYIKRA LAH NOBACH' (AND HE CALLED IT NOBACH). "[The word lah] has no dot in the [letter] hei [as it usually has when it means "to it"]. And I have seen in the work of Rabbi Moshe the Preacher that because it did not keep this name permanently, therefore [the letter hei in the word lah] is pronounced softly [without the dot], and the interpretation implied is [as if it said] lo [meaning "not"]. But I am astonished at this, for what interpretation will he [Rabbi Moshe the Preacher] give in the case of two other similar words: 'Vayomer lah Boaz' (And Boaz said to her); 'livnoth lah bayith' (to build her a house) [in both of which places the word lah is also written without a dot in the letter hei]!" This is the language of Rashi.

Now although the Rabbi [Rashi] is "like a filled treasury of knowledge" of Torah, Halachoth and Agadoth, yet the explanation of the Rabbis in Midrash Ruth escaped his attention, [for they remarked on the verse: "Though I [Ruth] be not as one of thy handmaids. Said Boaz to Ruth: Far be it from me [to consider you like one of the handmaids!] You are not like one of the handmaids, but like one of the matriarchs! Similarly, And Nobach went and conquered Kenath, and the villages thereof, 'vayikra lah Nobach bi'shmo' (and he called it Nobach, after his own name) — this [lack of the dot in the letter hei] indicates that this name did not remain. So also, And he said unto me: To build 'lah'(for her) a house in the land of Shinar — this teaches us that falsehood does not lead to any salvation." Thus far is the Agadah. And similarly in the Gemara of Tractate Sanhedrin the Rabbis said [with reference to the measure seen by the prophet Zechariah]: "This was the measure of flattery and conceit which came down to Babylon;" [Whereupon the Gemara asked that we find elsewhere that conceit settled in Elam, and the answer was:] "It indeed came down [originally] to Babylon, and became dragged along to Elam. You may deduce this also from the verse, 'livnoth lah bayith' (to build her a house)," [which is written without the usual dot in the letter hei]. Thus the interpretation is based upon the absence of this dot [in the letter hei of the word lah, which indicates] that the house [of flattery and conceit] did not last in the land of Shinar [but was dragged along the Elam].

5 רש"י קידושין מ"ט, ב'

דיקא נמי דכתיב לבנות לה בית - גבי הולכה כתיב להן שתי נשים וגבי קביעותא כשבאו לבנות בית לקבוע בבבל כתב לה דהיינו חנופה לחודה לשון אחר לבנות ולא בנו:

6 זכריה ה', ט'

וְאֵשָׂא עֵינַי וְאָרָא וְהִנֵּה שְׁתֵּי נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְרוּחַ בְּכַנְפֵיהֶם וְלִהְנֶה כְּנָפִים כְּכַנְפֵי הַחֲסִידָה וְתִשְׁלַחנָה (כתיב ותשלנה) אֶת־הָאִיפָה בֵּין הָאָרְץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם:

And I lifted my eyes, and I saw-and behold!-two women were coming forth with wind in their wings, and they had wings like the wings of the stork. And they lifted up the ephah between the earth and the heaven.

ב

7 רש"י בראשית ג', ח'

וישמעו: יש מדרשי אגדה רבים וכבר סדרום רבותינו על מכונם בבראשית רבה (יט ו) ובשאר מדרשות ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא ולאגדה המישבת דברי המקרא דבר דבור על אופניו:

And they heard: There are many Aggadic midrashim, and our Sages already arranged them in their proper order in Genesis Rabbah and in other midrashim, but I have come only [to teach] the simple meaning of the Scripture and such Aggadah that clarifies the words of the verses, each word in its proper way.

ד

8 רות ב', י"ג/י"ד

וַתֹּאמֶר אֶמְצֵא-חַן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל-לֵב שִׁפְחֹתְךָ וְאֲנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאֶחַת שִׁפְחֹתְךָ:

And she said, "Let me find favor in your sight, my lord, for you have comforted me, and you have spoken to the heart of your handmaid, but I am not [as worthy] as one of your handmaids."

וַיֹּאמֶר לָהּ בָּעַז לַעֲת הָאֶכֶל גְּשֵׁי הַלֶּם וְאֶכְלֶת מִן-הַלֶּחֶם וְטִבַּלְתָּ פִתְּךָ בַחֲמֹץ וְתִשָּׁב מִצַּד הַקֶּצֶרִים וַיִּצְבֹּט-לָהּ קִלְי וְתֹאכַל וְתִשְׂבַּע וְתִתֵּר:

And Boaz said to her at mealtime, "Come here and partake of the bread, and dip your morsel in the vinegar." So she sat down beside the reapers, and he handed her parched grain, and she ate and was sated and left over.

9 רש"י

לא אֶהְיֶה כְּאֶחַת שִׁפְחֹתְךָ. אֵינֶנִּי חֲשׂוּבָה כְּאֶחַת מִן הַשִּׁפְחוֹת שְׁלֶךָ:

I cannot even be considered as one of your handmaidens. I am not as worthy as one of your handmaidens.

10 רות רבה על הפסוק

וַתֹּאמֶר אֶמְצֵא חַן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי וְגו' וְאֲנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאֶחַת שִׁפְחֹתְךָ (רות ב', יג), אָמַר לָהּ חַס וְשְׁלוֹם אֵין אֶת מִן הָאֶמְהוֹת, אֲלֵא מִן הָאֶמְהוֹת. וְדִקְוֹתָהּ (במדבר לב, מב): וְנִבַּח הָלֶךְ וַיִּלְכֹּד אֶת קִנְתָּ וְאֶת בְּנִתְיָהּ וְגו', מִלְמַד שְׁלֵא עֵמֵד לָהּ אוֹתוֹ הַשֵּׁם. וְדִקְוֹתָהּ (זכריה ה, יא): וַיֹּאמֶר אֵלַי לְבָנוֹת לָהּ בֵּית בְּאֶרֶץ שְׁנַעֲרָ. מִלְמַד שְׁאֵין לְשִׁקֵּר תְּשׁוּעָה.

“She said: Let me find favor in your eyes, my master; for you have comforted me, and you have spoken to the heart of your maidservant, though I will not be like one of your maidservants” (Ruth 2:13).

“She said: Let me find favor in your eyes, my master...though I will not be like one of your maidservants.” He said to her: ‘God forbid,183 you are not like one of the maidservants, but rather one of the mothers.’ Similarly, “Novah went and captured Kenat and its environs, [and called it [la] Novah, after his own name]” (Numbers 32:42) – this teaches that this name did not hold. Similarly, “He said to me: To build her [la] a house in the land of Shinar” (Zechariah 5:11)184 – this teaches that falsehood has no existence.

(11) מתנות כהונה

ה"ג בעיניך אדוני וגו'. וסיפיה דקרא ואנכי לא אהיה כאחת שפחותיך וכתוב ויאמר לה בועז וגו' וכתוב לה בלא מפיק קרי ביה לא כלומר לא כן הדבר כאשר דברת שאין אתה מן האמהות כלומר השפחות אלא מן האימהות:

ה

(12) רש"י סנהדרין כ"ד, א'

כנפי החסידה - זו חנופה שמראין עצמם חסידים:

ז

(13) תורה אור י"ז, ב'

גם מה שנשתלשלה התורה ונתלבשה בחשך טענות שקר הוא כדי לפנות החשך לאהפכא חשוכא לנהורא וכן העסק בתורה לדחות החשך והקושיות המסתיר על השכלת הדין האמת לאמתו ולמצא האמת גילוי רצון עליון ב"ה

(14) סנהדרין כ"ד, א'

במחשכים הושיבני כמתי עולם אמר ר' ירמיה זה תלמודה של בבל

Other Sages had a different opinion of the Torah in Babylonia: With regard to the verse: “He has made me dwell in dark places, as those that have been long dead” (Lamentations 3:6), Rabbi Yirmeya says: This is the Talmud of Babylonia, which is not as clear as the Talmud of Eretz Yisrael.

***